

**Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології**

ІВАНЦЕВ Н.І.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо організації та проведення науково-дослідної практики

для студентів спеціальності 053 «Психологія»

(за освітньо-професійною програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти)

Івано-Франківськ, 2020р.

ЗМІСТ

	С.
Загальні положення.....	3-9
Науково-дослідна практика.....	10
1. Мета й основні завдання науково-дослідної практики.....	10-15
2. Зміст і організація науково-дослідної практики.....	16-22
3.Індивідуальні завдання на проходження науково-дослідної практики.....	23-25
4. Звіт про проходження та критерії оцінювання результатів проходження науково-дослідної практики.....	26-29
<i>Додаток А. Форми звітних матеріалів з науково-дослідної практики.....</i>	<i>30-37</i>
Рекомендована література.....	38

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виробничі практики є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців в галузі психології за професійно-освітньою програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», являючи собою одну із форм організації навчального процесу, що полягає в професійно-практичній підготовці студентів на базах практики, а також є важливим етапом виконання випускної кваліфікаційної роботи та їх підготовки до самостійної професійної діяльності.

Процес підготовки фахівців в галузі психології, зокрема клінічної та реабілітаційної психології, передбачає в майбутньому можливість психологічної діяльності в академічних та спеціальних закладах, організаціях й установах, що надають медичні та реабілітаційні послуги.

Відповідно, з метою створення умов для отримання умінь і навиків психологічної діяльності, студенти (стаціонарної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти за професійно-освітньою програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія») проходять виробничі практики, які за формою проведення є стаціонарними, поділяючись на два види: *виробничу (асистентську) та науково-дослідну*.

Загальна тривалість виробничих практик магістрантів становить 18 тижнів, з яких 10 тижні складає науково-дослідна практика, 8 тижнів – виробнича (асистентська). Види, зміст, форми і термін проведення практики визначаються навчальним планом і програмою спеціальності, організуються випусковою кафедрою загальної та клінічної психології, забезпечуються відповідними методичними рекомендаціями.

Рішенням випускової (фахової) кафедри окреслюється послідовність проходження магістрантами науково-педагогічної практики, затверджується завідувачем відділом виробничої (навчальної) практики та проректором з науково-педагогічної роботи Університету.

Згідно навчального плану виробничу (асистентську) практику проходять студенти у другому і третьому семестрі, зокрема : в 2-му семестрі – 4 тижні, в 3-му семестрі – 4 тижні. На її виконання виділено 360 год., що становлять 12 кредитів ЄКТС. Загальна тривалість даного виду практики становить 8 тижнів. Конкретний час проведення виробничої (асистентської) практики визначається наказом Університету.

Згідно навчального плану науково-дослідну практику проходять студенти у кожному семестрі (1, 2 і 3-му) без відриву від навчання. На її виконання виділено 450 год., що становить 15 кредитів ЄКТС. Загальна тривалість даного виду практики становить 10 тижнів, зокрема: в 1-му семестрі – 2 тижні, в 2-му семестрі – 4 тижні, в 3-му семестрі – 4 тижні. Конкретний час проведення практики визначається наказом Університету.

Бази для проходження науково-дослідної практики визначаються згідно угод між академічними та спеціальними закладами, організаціями й установами та ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». До можливих баз для проходження практики належать заклади системи освіти; заклади охорони здоров'я; центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, дитячі будинки, геронтологічні центри; заклади сфери діяльності, пов'язаних з екстремальною та кризовою психологією; установи з відбору персоналу, медіа-установи, тобто будь-які заклади, організації, центри та установи, придатні для виконання завдань виробничої практики.

Програму практики для студентів стаціонарної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти за професійно-освітньою програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія» розроблено на підставі:

- Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту»;
- Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ міністра освіти України від 2.06.93 р., №161);
- Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) (постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.98 р., № 65);

- Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (затвердженого Вченою радою університету, протокол № 4 від 28.11.2006 р.);
- Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 зі змінами та доповненнями;
- Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», протокол № 3 від 26 березня 2013 р.)

Види і терміни проведення виробничих практик
для студентів ОР «Магістр» за освітньо-кваліфікаційною програмою
«Клінічна та реабілітаційна психологія»

Вид практики	Години	Кредити	Тижні	Семестр
Виробнича (асистентська)	360	12	8	2,3
Науково-дослідна	450	15	10	1,2,3
Разом	810	27	18	

Навчально-методичне керівництво і виконання програм виробничих практики забезпечує кафедра загальної та клінічної психології факультету психології. Загальну організацію та контроль за їх проведенням здійснює факультетський керівник-методист, обов'язками якого є:

- підготувати проект наказу про організацію та проведення виробничої (асистентської) та науково-дослідної практик;

- безпосередньо перед початком виробничих практик провести інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки;
- провести настановну та підсумкову конференції з питань виробничих практик;
- ознайомити студентів з вимогами до проходження виробничих практик та ведення документації;
- провести організаційну роботу з безпосередніми керівниками баз практик студентів перед початком виробничих практик;
- здійснювати контроль за ходом виробничих практик, проводити індивідуальні та групові консультації зі студентами-практикантами;
- визначити вимоги до складання за результатами виробничих практик;
- подати на кафедру письмовий звіт про керівництво виробничими практиками.

Для безпосереднього керівництва виробничою (асистентською) та науково-дослідною практиками кожному студентові випускаюча кафедра призначає керівника-методиста (з числа викладачів кафедри) із науковим ступенем доктора або кандидата наук, який, як правило, поєднує ці обов'язки з обов'язками наукового керівника кваліфікаційної роботи студента.

Керівник-методист практики зобов'язаний:

- при підготовці до проведення практики ознайомити студентів з програмою практики, визначити індивідуальні завдання;
- проводити консультації для студентів з організаційних та методичних питань виробничої практики;
- контролювати ведення звітної документації практики студентів;
- перевіряти звіти студентів за результатами проходження ними виробничої практики;
- інформувати кафедру про результати проходження студентами практики такого типу.

Обов'язки керівника-методиста від бази практики:

- спільно з керівником практики від ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» забезпечити зустріч магістрів-практикантів з керівництвом бази практики;
- ознайомити студентів з базою практики;
- ознайомити студентів-практикантів з правилами техніки безпеки та протипожежної безпеки на робочому місці;
- допомогти укласти індивідуальний план практикантів та контролювати його виконання;
- проводити індивідуальні і групові консультації;
- відвідувати залікові заходи студентів, брати участь в їх обговоренні;
- контролювати хід практики;
- оцінити роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності;
- підготувати характеристику на студента-практиканта;
- взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань виробничої практики.

Обов'язки студента-практиканта:

- ознайомитись з програмою практики і змістом її робіт;
- пройти інструктаж про порядок проходження виробничої практики та з техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії і попередження нещасних випадків;
- одержати від керівника практики необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівки її керівника;
- взяти участь у настановній нараді з питань проходження практики, які проводить деканат факультету, а також у підсумковій конференції за результатами практики;

- погодити і представити до затвердження керівнику-методисту практики календарний план роботи, і під час практики дотримуватись термінів його виконання;
- виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість;
- у триденний термін після закінчення проходження практики подати на кафедру звітну документацію про результати проходження практики;
- виступити із звітом про результати проходження практики на підсумковій конференції.

Права студента-практиканта:

- отримати необхідну консультацію з організаційних і методичних питань у факультетського керівника практики та керівника-методиста;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки студентів до виробничої (асистентської) та науково-дослідної практики, її організації та проведення;
- з причин захворювання чи інших обставин, що перешкоджають студенту успішно пройти практику, йому надається право повторно пройти практику (за умови подання довідки, лікарняного листа);
- якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно.

Виробничі практики завершують весь процес навчання магістрантів. Базуючись на уже вивчених дисциплінах навчального плану, вони передбачають інтеграцію знань з основних розділів психологічної науки, а саме: планування дослідження в психології, статистичні методи в психології, організація психологічної служби, клінічна та реабілітаційна психологія, психологічне консультування тощо. Володіючи запасом теоретичних знань і дослідницьких умінь, студенти можуть їх продемонструвати у викладанні розділів і, навіть, проблемних тем психологічної науки.

Специфікою виробничих практик є те, що вони інтегрують науково-дослідну і практичну діяльність. Студент, з одного боку, у ході проходження виробничої (асистентської) та науково-дослідної практики повинен зібрати емпіричний матеріал для магістерського дослідження, проаналізувати його специфіку на підприємстві, в академічних й спеціалізованих закладах, організаціях чи установах, які були базою його практики. З іншого боку, він повинен уміло використовувати й реалізовувати практичні навички та компетенції, пов'язані із організацією роботи психолога в академічних і спеціалізованих закладах, центрах, організаціях й установах.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

1. Мета й основні завдання науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика є важливою складовою магістерської програми підготовки студентів у ВНЗ, яка має на меті систематизацію, розширення і закріплення професійних знань, формування у студентів початкової компетенції ведення самостійної наукової роботи, дослідження та експериментування.

Головна мета науково-дослідної практики – виявити ступінь підготовленості магістра-випускника до самостійної професійної роботи. Основними принципами проведення виробничої практики, в даному випадку, виступає інтеграція теоретичної та професійно-практичної, навчальної та науково-дослідної діяльності студентів.

Суть даного виду практики полягає у залученні студентів-магістрантів до самостійної дослідницької роботи, в ознайомленні їх із методикою проведення науково-дослідної роботи в установах, академічних й спеціалізованих закладах та організаціях, що надають медичні та реабілітаційні послуги.

Як вид навчальної роботи, науково-дослідна практика спрямована на поглиблення та закріплення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду студентів, дослідження проблем практики та вміння пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямком дослідження, визначати структуру та логіку майбутньої магістерської роботи. Даний вид практики за своїм змістовим наповненням є однією із форм професійного навчання та становлення студентів як професіоналів-дослідників.

Завдання науково-дослідної практики полягають у:

- поглибленні та закріпленні теоретичних знань з фахових дисциплін за напрямами спеціалізації студентів-магістрантів;
- опрацюванні наукової, періодичної літератури й методичних матеріалів з питань, що розробляються студентом у випускній кваліфікаційній роботі;

- підтвердженні актуальності й практичної значимості обраної студентом теми дослідження;
- поглибленні досвіду організації та реалізації емпіричних досліджень;
- закріпленні знань та умінь щодо збору та математичної обробки емпіричного матеріалу;
- оволодінні уміннями якісного та кількісного аналізу отриманих емпіричних даних;
- критичності в оцінюванні організації наукових досліджень на базі практики та можливості їх застосування у власній роботі;
- зборі, систематизації й узагальненні практичного матеріалу для використання у випускній кваліфікаційній роботі;
- підготовці тез доповіді на студентську конференцію або статті для опублікування.

Таким чином, завдання даного виду практики передбачають врахування інтересів студентів-магістрів у підготовці випускної кваліфікаційної роботи та інтересів, специфіки організації, в якій студент проходить практику.

Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму підготовки студентів магістратури. Під час такої практики студенти мають змогу використати різні методи наукових досліджень та отримати необхідні результати наукових розвідок для своєї творчої наукової діяльності. Одержані результати підсилять значущість висновків та якість написання магістерської роботи студентом. У зв'язку з цим:

- *загальними завданнями науково-дослідної практики є:*

закріплення спеціальних і теоретичних знань, отриманих в процесі навчання та їх раціональне поєднання з умінням вирішувати питання, що виникають у практичній діяльності; вивчення організації та діяльності психологічної служби та / або ж посади психолога в установах, організаціях (за місцем проходження практики); аналіз взаємодії психологічної служби та / або ж психолога з адміністрацією в контексті вирішення практичних питань; набуття практичних навиків з підготовки документів (медико-психологічних

висновків, психологічних характеристик тощо); практична реалізація психологічних знань при проведенні дослідницької роботи; збір емпіричного матеріалу, необхідного для підготовки магістерського дослідження;

- *спеціальним завданням практики є:*

оволодіння знаннями про психотехніки психологічного супроводу осіб з обмеженими можливостями здоров'я, чи які перебувають в особливих життєвих обставинах; компетентного володіння технологіями психопрофілактики, психодіагностики, психокорекції, психотерапії та індивідуального консультування задля збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя осіб тощо.

Згідно з вимогами освітньої програми «Клінічна та реабілітаційна психологія», після проходження науково-дослідної практики студенти повинні:

знати:

- ✓ методики науково-дослідної та практичної діяльності в різних сферах психології;
- ✓ вимоги до подання результатів наукових досліджень в різних формах;
- ✓ особливості вікових етапів, криз розвитку, факторів ризику, приналежності до гендерної, етнічної, професійної та до інших соціальних груп;
- ✓ вимоги та специфіку створення програм із застосуванням сучасного психологічного інструментарію;
- ✓ професійну етику психолога.

вміти:

- ✓ підбирати і при необхідності модифікувати методики під конкретні завдання дослідження;
- ✓ представляти результати наукових досліджень у формі звіту;
- ✓ проводити діагностику особливостей особистості у відповідності до конкретних завдань дослідження;
- ✓ створювати програми, спрямовані на попередження професійних ризиків, відхилень у соціальному і особистісному статусі та розвитку людини;

- ✓ нести соціальну й етичну відповідальність за прийняті рішення.

володіти:

- ✓ навичками проведення та інтерпретації методик науково-дослідної та практичної діяльності в певній галузі психології;
- ✓ навичками презентації результатів діагностики і розробки рекомендацій для подальшої роботи психолога;
- ✓ аналізу ефективності, надійності і реалізованості розроблених програм;
- ✓ навичками поведінки в нестандартних ситуаціях.

Компетентності студента, які формуються під час проходження науково-дослідної практики.

Робота студентів-магістрантів під час проходження науково-дослідної практики організується відповідно до логіки роботи над магістерською дисертацією. Вони працюють з першоджерелами, монографіями, авторефератами і дисертаційними дослідженнями, аналізують результати досліджень, консультуються з науковими керівниками і викладачами кафедри.

Відповідно, у результаті проходження науково-дослідницької практики студент-магістр повинен набути відповідні компетентності, а саме:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 2. Здатність проведення наукових досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї та приймати обґрунтовані рішення (креативність);
- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами;
- ЗК 11. Здатність до самоосвіти та саморозвитку.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК 1. Здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики;

СК 2. Самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості;

СК 3. Обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності;

СК 7. Приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності;

СК 8. Оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;

СК 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями;

Науково-дослідна практика забезпечує **результати навчання:**

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

ПР 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;

ПР 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки;

ПР 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій(тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість;

ПР 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях;

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності;

ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму підготовки студентів магістратури. Під час такої практики студенти мають змогу використати різні методи наукових досліджень та отримати необхідні

результати наукових розвідок для своєї творчої наукової діяльності. Одержані результати підсилять значущість висновків та якість написання магістерської роботи студентом.

Основними принципами організації практики є:

- можливість вибору об'єкта практики у відповідності з інтересами, схильностями та здібностями студента, обраної ним теми дослідження;
- дослідницький підхід – можливість вивчати різноманітні наукові проблеми згідно з особливостями і потребами обраної студентом теми дослідження.

2. Зміст і організація науково-дослідної практики

Робоча програма виробничої (науково-дослідної) практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОР «Магістр» спеціальності 053 «Психологія». Програму розроблено на підставі:

- Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту»;
- Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ міністра освіти України від 2.06.93 р., №161);
- Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) (постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.98 р., № 65);
- Рекомендацій про порядок створення, організацію і роботу державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії у вищих навчальних закладах України (лист Міністерства освіти України від 29.12.93, № 83-5/1259);
- Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (затвердженого Вченою радою університету, протокол № 4 від 28.11.2006 р.);
- Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 зі змінами та доповненнями;
- Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», протокол № 3 від 26 березня 2013 р.).

Згідно навчального плану науково-дослідну практику проходять студенти у кожному семестрі без відриву від навчання (450 год./15 кредитів ЄКТС). Конкретний час проведення практики визначається наказом Університету.

Для безпосереднього керівництва практикою кожного студента випускаюча кафедра призначає керівника-методиста з числа викладачів з

науковим ступенем доктора або кандидата наук, який, як правило, поєднує ці обов'язки з обов'язками наукового керівника кваліфікаційної роботи студента. За одним керівником закріплюється не більше 5 студентів-магістрантів одночасно.

На засіданнях випускової кафедри обговорюються та затверджуються теми магістерських досліджень під час практики і магістерських дисертацій, список наукових керівників.

Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму наукових досліджень студента магістратури. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить студент при написанні магістерської роботи.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра загальної та клінічної психології факультету психології. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює факультетський керівник-методист.

Зміст та форми роботи студентів під час виробничої практики обумовлюються специфікою бази практики. Бази для проходження науково-дослідної практики визначаються згідно угод між академічними та спеціальними закладами, організаціями й установами та ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

До можливих баз для проходження практики належать заклади системи освіти; заклади охорони здоров'я; центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, дитячі будинки, геронтологічні центри; заклади сфери діяльності, пов'язаних з екстремальною та кризовою психологією; установи з відбору персоналу, медіа-установи, тобто будь-які заклади, організації, центри та установи, придатні для виконання завдань виробничої практики.

Крім того, в ході проходження даного виду виробничої практики студент всебічно вивчає один з напрямів діяльності освітніх установ, виконує індивідуальні завдання, збирає практичний і статистичний матеріал та створює теоретичну та експериментальну базу для якісного виконання

випускної кваліфікаційної роботи та її захисту. Завдання з цієї практики, як правило, пов'язуються з науково-дослідною роботою кафедри, з підготовкою доповідей студентів на наукових конференціях.

До основних напрямів діяльності студента під час науково-дослідної практики належать:

- робота щодо збору й обробки теоретичних і методичних матеріалів, що стосуються випускної кваліфікаційної роботи. Ця робота триває протягом всієї науково-дослідної практики студента;

- систематизація й обробка практичного матеріалу за темою випускної кваліфікаційної роботи;

- розробка і обґрунтування практичних рекомендацій, що можуть бути наслідком виконання випускної кваліфікаційної роботи. Рекомендації повинні мати теоретичний, методичний та практичний характер, стосуватись теми кваліфікаційної роботи, грамотно сформульовані й письмово оформлені;

- специфіка обраної теми випускної кваліфікаційної роботи може припускати апробацію розроблених рекомендацій.

Зміст науково-дослідної практики визначається індивідуальним планом проходження науково-дослідної практики, що розробляється студентом разом з науковим керівником і затверджується на засіданні випускової кафедри. Індивідуальний план має бути тісно пов'язаним з темою випускної кваліфікаційної роботи й передбачати систематичну звітність про проходження практики науковому керівникові.

У ході проходження студентами науково-дослідної практики всебічну консультативну допомогу студенту надає керівник практики. Він здійснює загальний контроль підготовлених студентами навчально-методичних матеріалів, контактує з керівництвом бази практики, де проходять практику студенти-практиканти.

Забезпечення якісного проведення науково-дослідної практики передбачає виконання певних організаційних заходів, таких як:

- обґрунтоване визначення бази практики;
- розподіл студентів за базами практики з урахуванням їх потреб і тематики кваліфікаційних робіт;
- складання оптимальних індивідуальних планів проходження науково-дослідної практики з урахуванням здібностей і схильностей студентів;
- розробку необхідного навчально-методичного забезпечення науково-дослідної практики;
- проведення настановної та звітної науково-практичної конференцій за участю наукових керівників практики і викладачів випускової кафедри.

Як і будь-який інший вид виробничої практики, науково-дослідна практика складається із відповідних етапів проходження. Зокрема:

- на I-му етапі здійснюється розробка й реалізація індивідуальних планів науково-дослідної практики;
- II-ий етап присвячений якісному та кількісному аналізу результатів наукових досліджень.

Змістове наповнення I-го етапу проходження науково-дослідної практики полягає у:

- проведенні організаційних заходів щодо проходження науково-дослідної практики;
- проведення настановної конференції;
- визначення завдань та вимог до даного виду практики;
- закріплення студентами за науковими керівниками;
- отримання методичних рекомендацій та індивідуальних завдань;
- знайомство з базами практик;
- розробці плану проходження практики та узгодження із керівниками практики;
- складанні індивідуальних планів, їх обговорення та затвердження на засіданні кафедри;

- зборі, систематизації й узагальненні теоретичного і практичного матеріалу для використання у магістерському дослідженні;
- підготовці звіту за певний період практики.

Змістове наповнення II-го етапу проходження науково-дослідної практики полягає у:

- зборі, систематизації й узагальненні теоретичного і практичного матеріалу для використання у магістерському дослідженні;
- розробленні та обґрунтуванні конкретних практичних рекомендацій;
- апробації за потреби розроблених практичних рекомендацій;
- участі в обговоренні результатів науково-дослідної практики на засіданні кафедри (у форматі звітної науково-практичної конференції);
- оформленні звітних матеріалів; затвердженні науковим керівником звітних матеріалів;
- підготовці до захисту і захист науково-дослідної практики на основі підготовлених матеріалів звіту;
- проведенні підсумків практики.

Науково-дослідна практика для студентів магістратури за професійно-освітньою програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія» проводиться згідно із навчальним планом для денної та заочної форм навчання.

Програма науково-дослідної практики передбачає виконання поставлених завдань науково-дослідної практики.

Кожен студент повинен отримати конкретні наукові результати з обраної наукової проблеми, що будуть відображені у формулюванні теми випускної кваліфікаційної роботи магістра.

Програма науково-дослідної практики студентів магістратури складається з наступних завдань:

№	Завдання за планом	Термін виконання
1.	Розробка індивідуального графіку проходження	I семестр

	практики. Узгодження його з науковим керівником магістерської роботи та факультетським керівником практики	
2.	Затвердження теми магістерської роботи на випусковій кафедрі.	I семестр
3.	Встановлення термінів проведення дослідження (складання календарного плану). Узгодження їх з науковим керівником.	I семестр
4.	Розробка наукового апарату дослідження (актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, його мета і гіпотеза, завдання дослідження, методи дослідження та ін.)	I семестр
5.	Ознайомлення з науково-інформаційними джерелами за обраним напрямом досліджень, формування бібліографії	I семестр
6.	Формулювання вихідних положень дослідження	I семестр
7.	Написання курсової роботи за тематикою магістерської. Підготовка курсової роботи до захисту	I семестр
8.	Виконання індивідуального завдання керівника-методиста	I семестр
9.	Оформлення звіту практики	I семестр
10.	Підготовка тексту доповіді (виступу) для участі у Звітній студентській конференції за обраною тематикою магістерської роботи. Участь у конференції	II семестр
11.	Підготовка до участі у студентській олімпіаді. Участь в студентській олімпіаді	II семестр
12.	Виконання індивідуального завдання керівника-методиста	II семестр
13.	Розробка емпіричної моделі дослідження	II семестр

14.	Оформлення дослідницького матеріалу	II семестр
15.	Оформлення звіту практики	II семестр
16.	Підготовка наукових тез за обраним напрямом досліджень (друк на сайті кафедри)	III семестр
17.	Формулювання загальних висновків магістерського дослідження, рекомендацій щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.	III семестр
18.	Складання списку використаних джерел і оформлення додатка	III семестр
19.	Складання тез або конспекту виступу для попереднього захисту магістерської роботи	III семестр
20.	Виконання індивідуального завдання керівника-методиста	III семестр
21.	Оформлення звіту практики	III семестр

Науковий керівник (викладач) забезпечує науково-методичне керівництво у процесі проходження практики і контроль за виконанням плану, перевіряє і оцінює кінцеві результати на підставі характеристики і звіту, які представлені студентом після завершення роботи.

Програма науково-дослідної практики конкретизується і доповнюється для кожного магістранта залежно від специфіки і характеристики виконуваної роботи.

3. Індивідуальні завдання на проходження науково-дослідної практики

Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань студентами здійснюється з урахуванням обраної теми магістерської дисертації в терміни, означені програмою науково-дослідної практики.

Керівник-методист – це керівник кваліфікаційної роботи студента, а тому саме він визначає індивідуальні завдання, враховуючи схильності і бажання студента. Індивідуальні завдання для студента повинні передбачати творчий, пошуковий підхід при їх виконанні. Важливо, щоб студенти, виконуючи ці завдання, змогли впродовж проходження науково-дослідної практики зібрати, систематизувати й обробити теоретичні, методичні й практичні матеріали за темою магістерського дослідження, критично їх оцінити, розробити й обґрунтувати практичні рекомендації.

Виконують індивідуальні завдання студенти самостійно у супроводі свого керівника. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом, входять до індивідуального плану проходження науково-дослідної практики і після їх виконання подаються у формі додатку до звіту про практику.

Перед початком науково-дослідної практики випускова кафедра доручає факультетському керівнику практики провести настановну конференцію, на якій студентам виносяться до роз'яснення наступні питання: мета практики, її завдання, зміст і форми організації цього виду практики, порядок проходження й порядок звіту.

По закінченні науково-дослідної практики проводиться звітна конференція з аналізом її підсумків. На підставі встановлених звітних документів з практики виставляється *диференційований залік*.

Випускова (фахова) кафедра виконує наступні види робіт:

- розробляє робочу програму науково-дослідної практики магістрантів та методичні рекомендації щодо її проведення;

- розробляє і затверджує перелік індивідуальних завдань з методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- вдосконалює комплекс методичного забезпечення організації практичного навчання;
- визначає керівників науково-дослідної практики магістрантів від кафедри;
- проводить настановну і підсумкову конференції з науково-дослідної практики магістрантів, заслуховує звіти керівників практики про проведену роботу, розробляє заходи щодо удосконалення проведення практики магістрантів.

Керівник науково-дослідної практики:

- розподіляє разом із завідувачем випускової (фахової) кафедри магістрантів на місця проходження практики;
- надає методичні рекомендації щодо складання індивідуальних планів проходження практики магістрантами і затверджує їх після погодження з завідувачем випускової (фахової) кафедри;
- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану кожним магістрантом і надає необхідну допомогу;
- надає консультації практикантам щодо виконання індивідуальних завдань і робочої програми практики;
- контролює виконання магістрантами правил внутрішнього трудового розпорядку, облік відвідування магістрантами практики;
- повідомляє магістранта про систему звітності з практики;
- підводить підсумки науково-дослідної практики магістрантів, оцінює роботу кожного студента, складає рецензії за результатами проведеної ним роботи.

Студенти, які навчаються за ОР «Магістр», при проходженні науково-дослідної практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо її проходження і оформлення всіх необхідних документів;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики магістрантів та індивідуальним планом;
- засвоїти і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- вести щоденник проходження практики;
- своєчасно оформити всі документи з практики і скласти залік;
- проходити практику за строками, визначеними у наказі Університету.

4. Звіт про проходження та критерії оцінювання результатів проходження науково-дослідної практики

Після закінчення терміну науково-дослідної практики студенти звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Звіт має містити відомості про виконання усіх розділів індивідуального плану проходження практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Оформляється за вимогами.

У звіті як підсумковій документації, в якій описуються і аналізуються результати виконаної студентом-практикантом роботи, мають місце наступні матеріали:

- 1) індивідуальний план науково-дослідної практики;
- 2) щоденник, що фіксує усі форми роботи студента під час практики;
- 3) теоретичні, методичні та практичні матеріали, що стосуються його магістерського дослідження;
- 4) практичні рекомендації та їх обґрунтування;
- 5) відгук наукового керівника про результати і якість проходження студентом науково-дослідної практики;
- 6) індивідуальний звіт про проходження науково-дослідної практики, про виконання індивідуального завдання та рекомендації щодо вдосконалення науково-дослідної практики.

Захист звіту студента про проходження науково-дослідної практики відбувається у присутності комісії, до складу якої, за призначенням завідувача випускової кафедри, входять члени випускової кафедри, керівники (методисти) практики. Проводиться захист в установлений термін.

На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати практики, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрямки його діяльності під час практики.

Порядок захисту та підведення підсумків практики. До захисту практики допускаються студенти, які своєчасно і в повному обсязі виконали програму практики і надали в зазначені терміни всю звітну документацію.

Захист практики включає письмовий та усний публічний звіт студента-практиканта.

Усний звіт студента включає:

- ✓ розкриття цілей і завдань практики,
- ✓ опис виконаної роботи з кількісними та якісними характеристиками,
- ✓ висновки і пропозиції щодо змісту та організації практики, вдосконалення програми практики.

Аналіз результатів практики проводиться за наступними критеріями:

- обсяг виконаної роботи;
- якість аналітичного звіту, висновків і пропозицій;
- організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта;
- своєчасність і якість подання звітної документації.

Підсумки проведення практики обговорюються на засіданні випускової кафедри, а загальні підсумки практики підбиваються на засіданні вченої ради факультету психології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Процес оцінювання знань студентів передбачає:

- контроль проходження практики студентами з боку методиста кафедри;
- перевірку керівниками практики звіту з практики;
- захист звіту студентом перед комісією.

Під час захисту оцінюються:

- повнота виконання програми практики та індивідуального завдання;
- відповіді студента на поставлені запитання.

Розподіл балів, які отримують студенти

№ п/п	- Вид звітної роботи	Кількість балів
1	Оцінка діяльності студента методистом кафедри: Планування та робота з науковими джерелами 1. Складання індивідуального плану практики 2. Ведення щоденника практики 3. Самостійне ознайомлення з базами практик та їх напрямів роботи Результати теоретичних і практичних досліджень 1. Підбір теоретичних, методичних і практичних матеріалів, що стосуються магістерського дослідження 2. Обґрунтування практичних рекомендацій, підготовка до друку наукової статті, тез на науковій конференції, тексти виступу тощо.	80 5 10 15 20 30
2	Оформлення звітної документації	10
3	Виступ студента на підсумковій конференції	10
	- Сума	100

Критерії розрахунку рейтингових балів за практику.

Критерії розрахунку рейтингових балів за науково-дослідну практику: систематизація теоретичних знань для якісного виконання науково-практичної задачі магістерського дослідження; вивчення і узагальнення за темою магістерського дослідження літературних джерел; виконання індивідуально-практичного завдання; критичне осмислення теоретичної бази з метою якісного виконання магістерського дослідження; підготовка наукової статті, тесту доповіді і виступу на науково-практичній конференції, на методичному семінарі.

За результатами роботи і виконання індивідуального завдання здійснюється атестація науково-дослідної практики у формі диференційованого заліку. Студенту-практиканту виставляється підсумкова оцінка за виробничу практику у залікову книжку «Науково-дослідна практика» і в екзаменаційну відомість.

Оцінка результатів даного виду практики впливає з особливостей діяльності студентів і виявляє характер їх ставлення до майбутньої професійної діяльності.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку за проходження практики
90 – 100	A	зараховано
80 – 89	B	
70 – 79	C	
60 – 69	D	
50 – 59	E	
26 – 49	FX	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-25	F	не зараховано

Форми звітних матеріалів з науково-дослідної практики.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

студента групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на період з « __ » _____ 20 __ р. по « __ » _____ 20 __ р.

Спеціальність _____

Спеціалізація _____

Керівник практики _____

№	Види роботи, завдань, заходів	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Виконання завдань організаційного етапу практики: - Участь у роботі установчої конференції - Визначення завдань та проходження практики. - Знайомство з базами практики - Складання індивідуального плану проходження практики -.....		

2.	<p>Виконання завдань науково-дослідної практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Збір, систематизація і узагальнення теоретичних, методичних і практичних матеріалів, що стосуються магістерського дослідження - Розробка і обґрунтування конкретних практичних рекомендацій - Апробація за потреби розроблених практичних рекомендацій - Написання і підготовка до друку наукової статті - Написання тексту виступу на науковому семінарі, науково-практичній конференції - Оформлення звітних матеріалів про проходження науково-дослідної практики - Обговорення результатів практики на звітній конференції - Підготовка до захисту і захист звітних матеріалів про проходження науково-дослідної практики -..... 		

Індивідуальний план склав _____ (підпис практиканта)

« ____ » _____ 20__ р.

«Затверджую»

Керівник практики _____ (підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

студента групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність _____

Спеціалізація _____

1. Теоретичні матеріали _____

2. Методичні матеріали _____

3. Практичні матеріали і розробки _____

4. Текст наукової статті _____

5. Текст виступу на науковому семінарі, науково-практичній конференції

Підпис практиканта _____

Примітки.

1. В цьому документі за кожним розділом наводяться анотації відповідних теоретичних, методичних та практичних матеріалів.

2. Самі матеріали, що стосуються випускної кваліфікаційної роботи магістранта, надаються у формі додатків до звіту про проходження науково-дослідної практики.

ВІДГУК КЕРІВНИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ І ЯКІСТЬ РОБОТИ

студента групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

за період з « __ » _____ 20 __ р. по « __ » _____ 20 __ р.

Спеціальність _____

Спеціалізація _____

1. Якість виконання завдань організаційного етапу практики _____
2. Ставлення до виконання програми науково-дослідної практики, результати _____
3. Наявність і якість теоретичного, методичного і практичного матеріалу для використання у випускній кваліфікаційній роботі _____
4. Наявність і якість підготовленої до друку наукової статті _____
5. Наявність і якість тексту виступу на науковому семінарі, науково-практичній конференції _____
6. Побажання та зауваження _____

Керівник науково-дослідної практики _____

Дата _____

**ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Факультет психології**

Кафедра загальної та клінічної психології

ЗВІТ

ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Студентки групи.....

Спеціальності «.....»

Спеціалізація «.....»

...../Прізвище, імя, по батькові/

Термін практики зр. пор.

База практики:

Факультетський керівник-методист практики:

.....

Керівник-методист практики:

.....

Івано-Франківськ - 20.....р.

1. Вступ

2. Мета та завдання практики

3. Виконання програми практики (за індивідуальним планом)

Результати виконання завдань організаційного етапу практики:

Результати виконання завдань програми науково-дослідної практики

4. Пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення науково-дослідної практики

Позитивні моменти в організації та змісті практики

Негативні моменти в організації та змісті практики

Побажання та пропозиції щодо покращення організації та змісту практики

Підпис практиканта _____

Дата _____

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Вид роботи, що оцінюється	Максимальна оцінка (в балах)	Фактична оцінка (в балах)
Планування та робота з науковими джерелами	30б.	
Результати теоретичних і практичних досліджень	50б.	
Звіт про практику	20б.	
Разом	100б.	
Оцінка за традиційною системою		
Оцінка за шкалою ECTS		

Завідувач кафедри
загальної та клінічної психології _____ проф. Москалець В.П.

« __ » _____ 20 __ р.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кисла О.Ф. Зміст та навчально-методичне забезпечення педагогічної практики. Навчально-методичний посібник для студентів ІУ курсу спеціальності "Початкове навчання" освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр". Чернігів: ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка, 2010. 68 с.
2. Методичні рекомендації до проведення науково-дослідної практики магістрів спеціальності 053 «Психологія». Упоряд., ред. Л.Д.Заграй, Г.М.Федоришин. Івано-Франківськ, 2017. 28 с.
3. Чуприков А. П., Лобанов С. О. Програма переддипломної практики студентів спеціальності «Психологія» спеціалізації «Медична психологія» (освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст перепідготовки). Київ: МАУП, 2006. 30 с.
4. Навчальна та виробнича практика з психології : методичні рекомендації / [Укладачі : В. В. Горбунова, І. С. Загурська та ін.] ; під заг. ред. Л. П. Журавльової, О. В. Мазяра. Житомир : Видво ЖДУ імені І. Франка, 2015. 77 с.
5. Наскрізна програма практики студентів для спеціальності «Практична психологія». Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 21 с.
6. Наскрізна програма практичної підготовки студентів спеціальності 8.01010201 Початкова освіта / К.Г.Ткаченко. Харків: КЗ «ХГПА», 2014. – 20 с.
7. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (Затверджено наказом Міністерства освіти України від 8.04.1993 № 93 зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти від 20.12.1994 № 351) // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Випуск 1. Київ, 1994. 11 с.